

EN MARRAMEU TORRACASTANYES

PROPOSTA DE GUIA PEDAGÒGICA

Camí de Marimunt, 46
25005 Lleida
973 24 33 21 / 639 31 29 30
www.xipxap.com

PRESSUPÒSITS DE LA PRODUCCIÓ DE L'ESPECTACLE

- Aquest que us proposem és un espectacle adreçat a les escoles o a les llars d'infants.
- Si és possible, la representació caldria fer-la a la mateixa classe o dins el centre, amb la possibilitat de sortir a fora i fer-la en el pati sempre que el temps ho permeti i el centre així ho decideixi.
- Fora convenient que els grups no fossin massa nombrosos donat el contacte directe que voldríem aconseguir entre els rondallaires i els nens i nenes.
- L'espectacle tindrà un desenvolupament diferent segons sigui el grup davant del qual s'haurà de representar:
 - Grup de 0 a 3 anys
 - Grup de 3 a 5 anys

JUSTIFICACIÓ DE L'ELECCIÓ DE L'ESPECTACLE

Hem escollit aquest conte perquè creiem que pot ser un centre d'interès clau a l'hora de complementar la realització d'activitats incloses en la programació dels centres durant les dates properes a la Tardor, ja que treballa els punts més tradicionals relacionats amb aquesta estació, especialment la **Castanyada**, festivitat que tot i estar arrelada en la nostra societat, comença a ser desbancada per una importació nord-americana: Halloween. A més aprofitem l'origen rural d'aquesta festa, per incidir l'origen pagès de la nostra societat més propera, veurem doncs el sistema de treball al camp d'aleshores i farem referència als fruits de la Tardor.

PASSOS PREVIS

Donat que és una proposta teatral i de titelles adreçada als centres educatius que desenvolupen aquest tipus de treball des dels primers moments de l'aprenentatge dels nens i nenes, hem tingut cura de fer un conte que s'adeqüi a cada un dels grups als que vagi adreçat en cada representació i en base al cicle del procés educatiu on estigui situat el grup que serà el públic de l'espectacle.

- Hem confeccionat el text a la mesura de les edats dels nens i nenes de 0 a 5 anys, seguint l'assessorament d'un educador infantil, un educador musical, un psicòleg, un pedagog teatral i un especialista en psicomotricitat i logopèdia.
- Disseny i perfil dels personatges que han de contar la història a l'estil dels rondallaires manipuladors que utilitzen titelles, creant i potenciant vincles ja coneguts pels nens i nenes com són les relacions:
 - o nen/a educador/-a
 - o nen/a pare/mare --- padrí/-na
- Selecció i disseny dels elements per la posada en escena
 - o Grafismes senzills i rodons
 - o Tonalitats marronoses i ataronjades (colors relacionats amb la Tardor)
 - o De manipulació no complexa

Es tracta de que els nens i nenes vegin i compreguin que no estan veient dels elements reals de la història (bolets, castanyes ...) sinó simples representacions o dibuixos d'aquests elements i així intentar evitar el factor por o temor i treballar el simbolisme i el joc escènic.

No obstant, hem pretès ser el màxim fidels possible als processos que es en l'espectacle, per exemple:

- la castanya la castanyer
- la castanya amb la clofa
- la castanya sense clofa
- com es cou la castanya

DISSENY DE L'ACTIVITAT I ORIENTACIÓ DIDÀCTICA

* Treball previ per part de l'educador/a:

I – Presentació dels elements i espais que formen part del conte i de l'espectacle proposat, i de tots aquells altres que puguin servir-los com a referent als nens i nenes:

- Castanyes
- Bolets (Rovellons)
- Llenya
- Bosc
- Camp
- Perols de coure castanyes
- Destral
- Gallina
- Ous
- Cistell
- Sac de castanyes
- Ganivet
- Davantal
- Vestits tradicionals (espartenyas, faixa, barretina, mantelleta...)
- Àpats tradicionals (escudella, sopes, farinetes...)
- Aliments característics de la tardor (castanyes, moniatos, figues, magranes, " palosantos", codonys)
- Mitjons
- Espàtula

Fer-los relacionar aquests elements (i tots els que l'educador/a cregui convenientes o necessaris segons el nivell del grup) amb altres que ja els siguin més quotidians:

- Els arbres del pati
- Electrodomèstics
- Àpats actuals (pizza, hamburguesa, pre-cuinats, pasta...)
- Aliments típics de la castanyada (castanyes i panellets)
- Vestuari per a cada estació
- Animals que es tenen a casa

II - Presentació dels "personatges" del conte

- Marrameu (l'enyataire interpretat per una actor)
- Marrameua (Mestressa interpretada per una actriu)
- L'enyataire (titella)
- Castanyera (titella)
- Gallina Marcel.lina (titella)

Fer-los comprendre que aquests personatges no se sap del cert si van existir o no, però que són els que formen part de la història que nosaltres els contarem.

Treballar amb les característiques físiques d'aquests personatges: Utilitzant la tècnica de les comparacions o assimilacions (això seria "com si..." o " igual que...")

- Un arbre fort com...
- Una castanyera espavilada com...
- Un llenyataire vell com...
- Amb un nas gros igual que el...
- Un gallina rossa com...

III – Explicar el fet que vindran uns actors o rondallaires a explicar-los la història i el que això suposa a nivell relacional.

- El comportament
- La salutació
- El silenci
- El respecte per la feina dels altres
- El respecte a l'atenció dels companys
- L'aplaudiment

*** Treball durant l'espectacle:**

Aquest serà un treball que duran a terme tant els rondallaires des del seu lloc davant dels nens i nenes explicant-los el conte, com els educadors/es al seu costat de reforç a la història i amb el control dels nens i nenes

■ Salutacions

- o Hola
- o Com esteu
- o Adéu
- o Salutació amb la mà

- Fer silenci. Psicomotricitat
 - Posem el dit dret al darrera de l'esquena
 - El traiem i l'atensem als llavis
 - I fem ssshhhh.

- Estar atents
 - Posar la mà dreta a la vora de l'orella
 - Posar la mà esquerra a damunt dels ulls

- El torn de paraules
 - Ara parlen els rondallaires
 - Ara intervenen els nens i nenes

- La participació dirigida o orientada pels actors
 - Preguntar als nens i nenes
 - Fer que imitin a la gallina
 - Fer que facin el soroll de l'espetec de les castanyes
 - Fer que imitin el soroll del vent i la pluja
 - Fer que badallin.
 - Demanar-los que gastin una broma a en Marrameu

- Psicomotricitat i coneixement del propi cos
 - Ensenyar tipus d'aplaudiments
 - Com fer el soroll de la pluja
 - Amb el dit de la mà dreta picant al palmell de la mà esquerra
 - El dit esquerre que pica sobre el genoll dret
 - Com ens faria moure el vent si fóssim arbres

- o Gestualitzar la lletra de la cançó "Marrameu Torracastanyes", especialment la tornada: *pica ben fort, pica ben fort, que piques fusta pica ben fort.*

*** Treball després de l'espectacle:**

- Procurar trobar punts de connexió amb els espais que ells coneixen, (els arbres del pati/ els arbres del bosc, la casa on ells viuen, les cases del poble, els estris quotidians...) i relacionar-los amb els que van veure a l'espectacle.
- Fer una avaluació posterior amb l'educador /-a
 - o Treball amb dibuixos i colors iguals que els que han pogut veure al conte
 - o Fitxes per pintar d'acord amb les titelles de la història.

(Aquests dos punts es desenvolupen més avall, en les pautes d'avaluació)

CONTINGUTS SELECCIONATS

-Àrea del llenguatge verbal:

En referència a les actituds, pel que fa a l'expressió i la comunicació destaquem:

- Actituds d'espera,
- Actituds d'atenció,
- Actituds d'interès,
- Actituds d'iniciativa.

(Aquests acaben de complementar les activitats psicomotrius que ja hem potenciat en el punt anterior, no només referits al llenguatge verbal, sinó també a les actituds corporals)

En referència a les habilitats, estratègies i hàbits, és a dir als procediments, fem especial incís en:

* La Comprensió:

- Atenció als diferents senyals comunicatius (gest i entonació)
- Associació amb experiències anteriors i amb situacions semblants o diferents.
- Comprensió del conte/llegenda en la seva totalitat o en parts separades.

* L'expressió:

- Domini de les onomatopeies per reconèixer els diferents sons d'animals i fenòmens atmosfèrics (vent, pluja, trons...)
- Explicació dels processos explicats en el conte des de que es plega la castanya fins que es menja.

* La memorització:

- Evocació de les pròpies experiències.
- Evocació d'informació mitjançant l'associació sensorial.
 - Com era la castanyera
 - Com era en Marrameu
 - De quin color és: la gallina, les castanyes, els ous...
- Retenció i memorització d'informacions concretes.
 - Com estava el mitjà d'en Marrameu
 - On es troben els Ous
 - Quin problema té en Marrameu amb les castanyes
- Comprensió i memorització dels processos vitals observats en la castanya, en la gallina i l'ou...

- Àrea del llenguatge plàstic:

Es fa una especial incidència en la similitud i diferències:

- de color,
- de forma,
- de grandària

En la memòria visual:

- Com recorden les titelles, els objectes i personatges que han vist a l'espectacle
- De quins colors eren.

-Àrea de coneixement del medi

Fer referència a la Tardor i els canvis que suposa en la nostra vida diària:

- Comença a fer fred i en s hem d'abrigar
- Els dies són més curts i hem d'obrir els llums més d'hora
- Plou, hi ha més humitat i surten bolets.
- Cauen les fulles dels arbres i els carrers en són plens i els trepitgem
- Marxen els insectes de l'estiu i ja no hem de patir pels mosquits ni les vespes...
- Els fruits de la Tardor: No mengem el mateix que en altres estacions

- Àrea del llenguatge musical:

S'incideix en la repetició de melodies que puguin arribar amb facilitat al nen o nena i que serveixen per acabar d'il·lustrar el conte: Cançó d'en "Marrameu Torracastanyes"

*Marrameu Torracastanyes
A la voreta del foc
Ja n'hi peta una als morros
Ja tenim Marrameu mort.*

*Pica ben fort, pica ben fort
Que piques fusta, pica ben fort.*

*Marrameu sempre s'enfila
Pels teulats i pels balcons
Per que té una dona a casa
Que li cus tots els mitjons.*

*Pica ben fort, pica ben fort
Que piques fusta, pica ben fort.*

*Marrameu i Marrameua,
S'emboliquen en un llençol
Feien veure que era un home
I era una fulla de col*

*Pica ben fort, pica ben fort
Que piques fusta, pica ben fort.*

OBJECTIUS REFERENCIALS:

- Escoltar atentament la presentació que els rondallaires fan del conte que estan a punt d'explicar, captant les intencions comunicatives a través del gest i de l'entonació.
- Mostrar interès i atenció en les preguntes que fan els rondallaires, associant-les amb les experiències viscudes anteriorment.
- Ser capaç de respondre als requeriments que fan els rondallaires i les titelles en particular, emprant en les diferents frases les entonacions adequades a les intencions comunicatives (interrogativa, exclamativa, afirmativa, negativa...)
- Ser capaç de saber esperar que un company parli i saber escoltar-lo amb interès, esperant el torn per parlar.
- Esforçar-se per comunicar i recordar fets concrets relacionats amb les pròpies vivències en situacions puntuals o extraordinàries.
- Recordar informacions relacionant-les amb el context perceptiu o funcional.
- Sentir-se capaç de participar en l'espectacle si cal.
- Saber comparar les titelles i els seus colors i formes.
- Adonar-se dels canvis dels titelles i els propis
- Poder imitar mitjançant la veu, els moviments i les paraules, allò que fan les titelles i els actors...

PAUTES D'OBSERVACIÓ AVALUADORA

L'avaluació dels objectius referents a la memorització, es pot fer a través dels referents de l'espectacle. L'educador/a seleccionarà aquells fets, esdeveniments, coneixements o conceptes que han succeït o s'han treballat, com per exemple:

- recordar detalls d'un personatge, d'un animal, d'un objecte...
- recordar accions concretes,
- recordar cançons,
- recordar alguna seqüència de la història.
- Recordar els processos explicats (castanyes, ous)

Per fer aquesta avaluació s'aprofitarà el dia que vinguin els rondallaires o els dies següents. En el primer cas, els rondallaires poden fer preguntes directes a cada nen o, en el segon cas, l'educador/-a els preguntarà a cada nen coses concretes de l'espectacle o de la història...

- Preveure que el nivell de resposta pot ser diferent, d'acord amb el nivell d'assimilació de l'espectacle.
- Les respostes dels nens s'anotaran per escrit a mode de fitxa, que sigui significativa d'aquests aspectes:
 - Nivell de recepció
 - Memorització
 - Comprensió
 - Expressió de la història
 - Actitud participativa

- L'educador/a també ha de fer una autoavaluació i comprovar si els objectius que es van definir prèviament han estat assolits o no.
- L'educador/a ha d'avaluar si les activitats que ha dissenyat són les adequades per treballar els continguts seleccionats i si aquestes són apropiats per al ritme dels treballs dels nens i nenes del seu centre.
- L'educador/a valorarà si les respostes dels nens s'adeqüen als tipus de preguntes que se'ls fa, sense prendre de vista la individualitat de cada nen, ni el seu nivell de rendiment.